

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ו' באב התשפ"א
15 ביולי 2021
שה. 2021-475

הון עצמי נוסף לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי - טיוטה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 38 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – "החוק"), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

כללי

מערכת לתיווך באשראי היא מערכת מקוונת המשמשת לתיווך בין מלווים ללווים לשם ביצוע עסקאות למתן אשראי ולתפעולן של עסקאות כאמור (להלן – "המערכת"). במסגרת פעילות זו חשוף מפעיל המערכת לסיכונים תפעוליים שונים הקשורים בממשק שלו עם הלווים ועם המלווים בשלבי הפעילות השונים של המערכת (החל משלב העמדת האשראי ללווים וכלה בשלב גביית החזר האשראי והעברתו למלווים). דרישת ההון הנוסף הקבועה בהוראה זו, נועדה להעמיד מקור כספי להבטחת התנהלותו התקינה של מפעיל המערכת בכל הקשור בקיום החובות המוטלות עליו מכוח החוק והדין, ולשמש כרית ביטחון ממנה ניתן יהיה להיפרע במקרה של התממשות הסיכונים הנלווים לפעילותו.

תיקון החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 4 ('פיקוח ואכיפה'), בפרק 1 ('הוראות בדבר ניהול עסקים') בסימן א' ('הון עצמי נוסף'), יבוא סימן משנה (א1) ('הון עצמי נוסף למפעיל מערכת לתיווך באשראי') וסעיפים 221-224 המצורפים כנספח לחוזר זה.

תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על כל בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

תחילה

- א. הוראות חוזר זה ייכנסו לתוקפן בתוך 45 יום מיום פרסומו.
- ב. על אף האמור בפסקה א' לעיל, הוראות סעיף 223 לחוזר ייכנסו לתוקפן בתוך שישה חודשים מיום פרסום חוזר זה.

ד"ר משה ברקת
המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים

נספח

(1א) חוזר הון עצמי נוסף לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

221. הגדרות

בסימן זה -

”צבר אשראי” – כהגדרתו בסעיף 25 לזו לחוק.

222. בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחזיק הון עצמי בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק, בסכום שלא יפחת מ- 1,000,000 שקלים חדשים.

223. מבלי לגרוע מהוראות סעיף 222, בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, שהוא בעל רישיון מורחב כהגדרתו בסעיף 25 לזו לחוק, יחזיק הון עצמי בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק, בסכום שלא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן:

- א. 1,500,000 שקלים חדשים בנוסף על הסכום הנוסף שקבוע בסעיף 222 לעיל, וסה”כ סכום שלא יפחת מ- 2,500,000 שקלים חדשים בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק;
- ב. 0.2% מצבר האשראי של בעל הרישיון.

224. ההון העצמי הנוסף שיחזיק בעל הרישיון בהתאם להוראות חוזר זה, יהיה חופשי מכל שעבוד או עיקול.

דברי הסבר

כללי

סעיף 37 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – "החוק"), קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה, כשהוא חופשי מכל שעבוד או עיקול. בתוספת הראשונה נקבע כי הסכום הנדרש לבעל רישיון להפעלת מערכת תיווך באשראי יהיה 100,000 שקלים חדשים. סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, מעבר לדרישות ההון המזערי שבעל רישיון חייב להחזיק, לפי הוראות סעיף 37.

פעילות מערכת לתיווך באשראי (להלן – "מערכת") מתאפיינת בחשיפה לסיכונים תפעוליים שונים שיכולים להתממש כתוצאה מכשל בתהליכים הפנימיים או מאירועים חיצוניים אשר עלול להביא לפגיעה בלקוחותיה. בין יתר סיכונים אלו ניתן למנות את הסיכון מפני זליגת מידע של לקוח, טעות בפרטי העברת כספים של לקוח, סיכונים הקשורים באופן הערכת סיכונים הלווים ופיזורם, סיכונים מעילות והונאות בניהול כספי הלקוחות, כשלים טכנולוגיים שונים, כשלים בהליכי הגביה ועוד. דרישת הון נוסף, נועדה לשמש כרית ביטחון להבטחת קיום התחייבויות מפעיל המערכת כלפי ציבור לקוחותיו, ומהווה בסיס להבטחת עמידות המערכת בהתחייבויותיה גם במצבי קיצון ובעת התממשות של סיכונים תפעוליים הנלווים לפעילותם. חשיבות דרישת ההון הנוסף, כאמצעי נוסף להבטחת ההתנהלות התקינה של המערכת, מתחדדת על רקע הנחיצות להבטיח את עניינם של ציבור המלווים, כמי שמעמידים את כספם להשקעה באמצעות המערכת.

סעיף 222

בסעיף זה מוצע לקבוע כי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחויב להחזיק הון עצמי נוסף בסכום של 1,000,000 שקלים חדשים, מעבר לסכום ההון העצמי שאותו הוא כבר מחויב להחזיק לפי הוראות החוק. ביסוד הצעה זו מונחת תפיסה לפיה פעילות המערכת מערבת סיכונים קבועים הגלומים בפעילות המערכת ממועד תחילת פעילותה, וכן שכרית ההון צריכה לספק פרק זמן סביר של כשישה חודשים להמשך פעילות הגוף הפיננסי עד לגיוס מקורות כספים נוספים. בחינה של היקף ההוצאות התפעוליות של המערכות המנהלות צבר אשראי בהיקף שתואם פעילות של מחזיק ברישיון בסיסי עולה בקנה אחד עם הסכום המוצע במסגרת דרישת ההון בסעיף זה.

סעיף 223

בסעיף זה מוצע לקבוע כי בנוסף על הוראות סעיף 222, בעל רישיון מורחב להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחויב להחזיק הון עצמי נוסף, מעבר לסכום ההון העצמי לפי הוראות החוק, אשר ייקבע כסכום קבוע של 1.5 מיליון ₪ בנוסף לסכום של 1 מיליון ₪ הקבוע בסעיף 222 וסך הכך 2.5 מיליון ₪, או סכום של 0.2% מצבר האשראי של בעל הרישיון, שהוא למעשה סכום שנגזר מהיקף הפעילות של המערכת, לפי הגבוה מבניהם. ביסוד הצעה זו מונחת התפיסה לפיה פעילות המערכת מערבת סיכונים קבועים הגלומים בפעילות המערכת ממועד תחילת פעילותה וכן סיכונים המושפעים מהיקף הפעילות של המערכת אשר בא לידי ביטוי בצבר האשראי. דרישת הון המורכבת משילוב בין דרישת סכום קבוע כבסיס לפעילות בהיקף מסוים, לבין דרישת הון העומד ביחס לצבר האשראי עם הרחבת היקף הפעילות, באה לידי ביטוי גם בדרישות הקבועות על ידי רשויות פיננסיות מקבילות בעולם המתייחסות לפעילויות פיננסיות דומות. הסכום הקבוע שמוצע לקבוע כהון נוסף מינימלי שבעל רישיון מורחב להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחויב להחזיק, יעמוד על סכום של 2,500,000 ₪ סך הכל (1.5 מיליון ₪ בנוסף ל-1 מיליון ₪ הקבוע בסעיף 222). ביסוד הצעה זו מונחת תפיסה לפיה פעילות המערכת מערבת סיכונים קבועים הגלומים בפעילות המערכת ממועד תחילת פעילותה, וכן שכרית ההון צריכה לספק פרק זמן סביר של כשישה חודשים להמשך פעילות

הגוף הפיננסי עד לגיוס מקורות כספים נוספים. בחינה של היקף ההוצאות התפעוליות של המערכות המנהלות צבר אשראי בהיקף שתואם פעילות של מחזיק ברישיון מורחב עולה בקנה אחד עם הסכום המוצע במסגרת דרישת ההון בסעיף זה. כמו כן, מאחר שמדובר בשוק חדש יחסית שבשלב זה חסר מעטפת אסדרה מלאה (כגון בנושאי ניהול סיכונים סייבר), מוצע לבסס את דרישת ההון על פי גישה שמרנית.

סעיף 224

בסעיף זה מוצע לקבוע שההון העצמי הנדרש יהיה חופשי מכל שיעבוד או עיקול וזאת על מנת שלא תהיה מגבלה למפעיל המערכת, לעשות שימוש בכספים בעת הצורך, לשם התמודדות עם הסיכונים אשר לשמם הם נדרשים.

לבסוף, מוצע לקבוע כי חוזר זה יכנס לתוקף 45 יום מיום פרסומו. עוד מוצע לקבוע כי סעיף 223 שעניינו דרישות הון נוספות לבעל רישיון מורחב, ייכנס לתוקף לאחר 6 חודשים מיום פרסום החוזר וזאת על מנת לתת זמן הערכות לגיוס התוספת הנדרשת להון הנוסף אצל בעל רישיון מורחב.